

PSSS - „*POLJOSAVET*” DOO - LOZNICA

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, TRGOVINE, ŠUMARSTVA I
VODOPRIVREDE

AGROBILTEN

Broj X/2012

09.11.2012.

tiraž 300 primeraka

Poljoprivredna savetodavna stručna služba
grada Loznica i opština Mali Zvornik, Krupanj
i Ljubovija

SADRŽAJ:

- AKTUELNE UREDBE U STOČARSTVU..... Vujaklija Gordana 3-4
- JESENJA SADNJA VOĆA U 2012.GODINI..... Zlatica Krsmanović 4-5
- PASULJ..... Dušan Despotović 5-7
- ZNAČAJ ZIMSKOG ORANJA I ĐUBRENJA ZA POVRTARSKU KULTURU..... Popadić Milica 7-8
- JESENJE PLAVO PRSKANJE..... Radmila Čalić -8

AKTUELNE UREDBE U STOČARSTVU

U ovom periodu aktuelne su dve Uredbe u stočarstvu:

-Uredba o korišćenju podsticajnih sredstava za tov junadi u 2012.god.

-Uredba o korišćenju podsticajnih sredstava za tov svinja u 2012.god.

Proizvođači koji ispunjavaju uslove predviđene Uredbom ostvaruju iznos od 10.000,din/grlo za toвно june i 1.000,00din/grlo za tovnju svinju. Da bi proizvođači ostvarili pravo na korišćenje ovih podsticajnih sredstava treba da ispune sledeće uslove:

-Upisan u registar poljoprivrednih gazdinstava u skladu sa Pravilnikom o načinu i uslovima upisa i vođenja registra poljoprivrednih gazdinstava

-Vlasnik grla koja su registrovana u Centralnoj bazi podataka o obeležavanju životinja ili je vlasnik grla član njegovog polj. gazdinstva

-Pravo na podsticaj može se ostvariti ako su toвна grla namenjena za proizvodnju mesa i predata klanici, a klaničar izdaje prijemnicu i kopiju uverenja o zdravstvenom stanju životinje overene od nadležnog veterinarskog inspektora

-Pravo na podsticaj za tov junadi ostvaruje se ako je toвно grlo oteljeno u 2012.godini bez obzira da li je oteljeno na gazdinstvu podnosioca zahteva, ili kupljeno grlo a oteljeno u 2012. godini ili uveo grlo u 2012. i ako je toвно grlo provelo ili će provesti u vlasništvu tog lica najmanje 185 dana

-Pravo na podsticaj za tov svinja ostvaruje se posle završetka tova za najmanje 10 grla u turnusu predatih klanici čija je prosečna telesna masa iznad 90kg/grlu, sa kopijom prijemnice izdate od klanice i kopijom uverenja o zdravstvenom stanju životinje overene od nadležnog veterinarskog inspektora

-Zahtevi za tov svinja podnose se do 31.12.2012. a zahtevi za tov junadi podnose se do 31.01.2013.godine, overavaju se pečatom u područnoj stručnoj službi. Posle kreiranja elektronskog zahteva za subvencije koju vrši ovlašćeni savetodavac u PSSS popunjava se zahtev i šalje na sledeću adresu:

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE
UPRAVA ZA AGRARNA PLAĆANJA
ul Hajduk Veljkova 4-6
15000 ŠABAC

-Korisnik sredstava je dužan da u periodu od tri godine od dana podnošenja zahteva čuva kopije pasoša za sva grla navedena u zahtevu i stavi na uvid inspektor nadležnom za poslove poljoprivrede radi obavljanja inspeksijskog nadzora

-Korisnik sredstava dužan je da najkasnije do 31.marta 2014. godine za grla za koja je ostvario podsticajna sredstva podnese Upravi kopiju prijemnice izdatu od klanice i kopiju uverenja o zdravstvenom stanju životinja overene od nadležnog veterinarskog inspektora kojim pravda dobijena podsticajna sredstva

-Korisnik kome je rešenjem utvrđeno pravo na podsticajna sredstva na osnovu Uredbe o korišćenju podsticajnih sredstava za tov junadi i svinja u 2012.god. može da ostvari pravo na razliku podsticajnih sredstava u iznosu od 5.000,00 odnosno 500,00 dinara/grlo na osnovu ove Uredbe ako podnese zahtev Upravi na Obrascu 2 – Zahtev za isplatu razlike podsticajnih sredstava za tov junadi, odnosno svinja najkasnije do 31.januara 2013.za junad i 31.decembra 2012. za toвне svinje

Za sve potrebne savete i eventualne nedoumice obratite se Savetodavnoj službi u Loznici koja će Vam dati potrebne informacije i pomoći prilikom popunjavanja zahteva.

Takođe je aktuelna i **Uredba o raspodeli i korišćenju podsticaja za genetsko unapređenje stočarstva u 2012. godini**, kojom poljoprivredni proizvođači sa aktivnim statusom gazdinstva dobijaju za umatičenu priplodnu kravu 25000,00din, za prvotelku 25000,00din, za priplodne ovce i koze 4000,00din i za priplodne krmače 4000,00din/grlu. Korisnik koji je ostvario podsticaje za priplodna grla ne sme da ih otuđi najmanje godinu dana od dana ostvarivanja prava na podsticaje, sem u slučaju uginuća ili prinudnog klanja kada se mora izvršiti kontrola od strane veterinarskog inspektora. Isplata podsticaja vrši se isključivo preko namenskog računa otvorenog kod poslovne banke a po sprovedenom postupku utvrđivanja ispunjenosti uslova za ostvarivanje prava na korišćenje podsticaja.

Ova podsticajna mera veoma je važna mere selekcije u stočarstvu i svake godine je prisutna kao naknada proizvođačima za odgajivanje kvalitetnog priplodnog materijala pa je ovo ujedno i apel proizvođačima da je u što većem obimu koriste u našoj opštini.

Krsmanović Zlatica, dipl.ing.voćarstva i vinogradarstva **Jesenja sadnja voća u 2012.godini**

Novembar je mesec kada se sadi većina voćnih vrsta. Sa prvim slinama i po opadanju lišća rasadničari pristupaju vađenju sadnica. Sadju voća, bilo da se radi o pojedinačnim stablima ili intenzivnim zasadima najbolje je obavljati odmah po vađenju sadnica iz rasadnika u već pripremljene jamiće. Ova godina je specifična i moraju se korigovati uobičajene procedure za sadnju.

Podrazumevamo da je plan za podizanje zasada, odabir parcele, položaja, napravljen najmanje godinu dana pre sadnje uz konsultaciju sa stručnim licima. Činjenica je da vremenske prilike tokom leta i jeseni nisu dozvolile da se priprema zemljišta obavi pravovremeno. Nedostatak vlage u zemljištu nedozvoljava oranje na optimalnu dubinu. Slojevi dublji od 50cm su i dalje veoma suvi. Iz tih razloga potrebno je posle iskopanih jamića na usitnjenom zemljištu jamiće ostaviti otvorene još neko vreme kako bi nakisli pa potom izvršiti još jedno podubljanje na odgovarajuću dubinu.

Sadni materijal je najbolje preuzeti od rasadničara i adekvatno utrapiti, odnosno zaštititi od isušivanja i mrazeva do momenta sadnje. Sadju obaviti kada temperature nisu ispod nule i dok zemljište nije smrзло. Ako je pre pripreme obavljeno meliorativno đubrenje po preporuci posle izvršene analize zemljišta prilikom sadnje nije obavezno koristiti stajnjak. U suprotnom, dobro zgoreo stajnjak pomešati sa zemljom i staviti na dno jamića, potom staviti sloj sitne zemlje od prvog ašova na koji se postavlja sadnica i preko korenovog sistema ponovo sloj sitne zemlje. Preko ide ostatak usitnjenog zemljišta koje se nagazi oko sadnice. Pre sadnje sadnice pregledati. Potrebno je da budu zdrave, bez mehaničkih oštećenja, sa zdravim i neoštećenim pupoljcima. Korenov sistem je potrebno skratiti ako nije skraćen u rasadniku ili osvežiti rez (prav rez). Ako je moguće pre sadnje korenov sistem potopiti u smesu zemlje-ilovače, sveže balege i vode. Posle sadnje potrebno je sadnicu zaliti sa 10 -20l vode.

Voćne sadnice posađene u jesen se tokom zimskih meseci ukorene i koren sa prvim lepim danima u proleće, šalje hranu u nadzemni deo biljke i biljka bolje i brže napreduje. Prolećnom sadnjom se sadnice mnogo iscrpljuju, jer koren u trapu koristi dosta rezervne hrane iz debla za zarašćivanje rana koje su nastale vađenjem iz rastila i obnavljanje žilica korena koji je

neminovno pokidan prilikom vađenja. Takođe, prilikom vađenja sadnica iz trapa, sadnice dolaze u kontakt sa prolećnim suncem i može doći do isušivanja korena. Posle prolećne sadnje, koren sadnice mora prvo da stvori tanke žilice – sisaljke i da se učvrsti za zemlju, pa je momenat kretanja dosta kasniji nego kod jesenje sadnje. Iz svega gore pomenutog se vidi da je jesenja sadnja daleko bolja i isplativija.

Savetujemo proizvođače voća, da uvek kad je to moguće i kad vremenski uslovi dozvoljavaju, svoje nove zasade podižu u jesen, ili tokom zime ako vremenski uslovi dozvole i da ako je godina suva kao ova, zaliju svaku posađenu sadnicu. Sadnja voća se može izvoditi sve dok se temperatura vazduha ne spusti ispod nule i zemljište zamrzne.

Dušan Despotović, dipl. ing. ratarstva i povrtarstva

PASULJ

Pasulj je jednogodišnja biljka iz porodice mahunarki, velike hranljive vrednosti. Najpoznatija je i najrasprostranjenija mahunarka u celom svetu i kao povrtarska kultura ubraja se u grupu zrnastih mahunarki. Poreklom je pasulj bio samo samo puzavica. Kultivar u obliku „žbuna” je selekcionisan tek nedavno. Kultivisanjem je odnegovano 70 vrsta pasulja, sa vegetacijom 70-90 dana.

Značaj pasulja

Pasulj se kao čist usev u Srbiji gaji na preko 20.000 hektara, sa prosečnim višegodišnjim prinosom od oko 1,3 do 2 t/ha. Pasulj spada u grupu leguminoznih biljaka na čijem korenu u kvržicama žive bakterije azotofiksatori. Bakterije koje žive u simbiozi sa pasuljem mogu da koriste atmosferski azot koji se troši za potrebe rasta i razvića biljaka. Godišnje u zemljištu ovako stvorenog azota može ostati i preko 150 kg/ha.

Uslovi uspevanja

Pasulj ne podnosi gajenje u monokulturi. Najbolji predusevi su, strna žita i okopavine, a sam je odličan za većinu useva koji se gaje posle njega.

Najbolje rezultate daje na rastresitim, plodnim i humusnim zemljištima. Ne treba ga gajiti na teškim, zbijenim i kiselim zemljištima sa visokim nivoom podzemne vode. Osetljiv je na rezidualno dejstvo Triazinskih preparata, pa ni zemljišta na kojima su oni korišteni, ne treba koristiti za gajenje pasulja.

Pasulj ima velike potrebe za toplotom. Minimalna temperatura za klijanje je od 8-10 °C. Niske temperature već od - 0,5°C do 10°C uništavaju usev. Visoke temperature zajedno sa niskom relativnom vlažnošću vazduha utiču na opadanje cvetova (abortivnost), pri čemu mahune ostaju šture, odlično reaguje na navodnjavanje

Obrada zemljišta

Obrada zemljišta zavisi od preduseva. Ako pasulju prethodi strno žito, strnište treba tretirati herbicidima, kako bio se smanjila zakorovljenost naredne godine. Nakon toga, vrši se zaoravanje strništa. Pasulj odlično reaguje na dublje oranje (30-35cm). U proleće se vrši zatvaranje brazde i predsetvena priprema. Predsetvenu pripremu najbolje je uraditi setvospremačem.

Đubrenje

Zbog toga što je leguminozna biljka, za đubrenje treba koristiti formulacije sa manje azota. Formulacija namenjena leguminozama je 10:30:20 ili 8:16:24.

1. 300-500kg/ha NPK (10:30:20) predsetveno + 100-150kg/ha KAN-a u fazi 3-4 stalna lista;
 2. pred osnovnu obradu celokupna P i K dubriva, predsetveno celokupan N.
- Ukoliko koristimo NPK (15:15:15), njegova orjentaciona doza je oko 500kg/ha uz dodatak prihranjivanjem 100kg/ha KAN-a, takođe sa kultiviranjem u fazi 3-4 stalna lista. Za prinos od 2 t/ha usev pasulja utroši oko 60 kg N, 80 kg P₂O₅, 90 kg K₂O.

Način gajenja

Pasulj se može uzgajati kao čist ili združen usev. Najbolje ga je gajiti kao čist usev, jer tada ceo proces proizvodnje može biti mehanizovan. Gaje se sorte i populacije niskog rasta (čučavci).

Združen usev pasulja i kukuruza zasniva se setvom kukuruza i pasulja u naizmeničnim redovima ili setvom kukuruza i pasulja u isti red. Posebno treba imati u vidu da se kukuruz ne sme posejati gusto. Pri ovakvom načinu gajenja utroši se do 50 kg/ha semena pasulja. Ovako se osim visokih, lozastih mogu gajiti i niske sorte pasulja. Nedostaci združenog useva najčešće je smanjen prinos oba useva, velik utrošak radne snage (ručna berba).

Setva

Seme za setvu mora biti klijavosti min. 70%, čistoća semena min. 97% i maksimalna vlažnost semena 14%.

Pre setve, poželjno je seme tretirati sa kulturom bakterija Rh. phaseoli. To je tzv. inokulacija semena. Postupak je isti kao kod soje.

Vreme setve zavisi od mesta proizvodnje i sorte. Kada se srednje dnevne o temperature vazduha ustale iznad 15 °C, a setveni sloj zemljišta dostigne temperaturu od oko 10 °C stekli su se uslovi za setvu pasulja. Sorte sa krupnijim semenom seju se kasnije. U našim uslovima setvu treba obaviti u drugoj ili trećoj dekadi aprila.

Dubina setve zavisi prvenstveno od krupnoće semena, vremena setve, tipa zemljišta i njegove vlažnosti. Optimalna dubina je od 3 do 5cm. Setva može biti mašinska ili ručna, u redove. Niske sorte (čučavci) koje imaju sitno seme seju se mašinski najčešće na 50x5cm, a krupnozrni na 50x7cm. Količina semena po hektaru za pasulje sitnog i srednje krupnog semena se kreće od 80 do 110kg/ha, a krupnosemenog 100-140 kg/ha. Odgovarajuća gustina biljaka daje šansu za dobar i stabilan prinos.

Nega useva

Kultiviranje kojim se razbija pokorica i uništavaju korovi se vrši desetak dana posle nicanja. U toj fazi biljke su elastičnije i manje se lome. Po potrebi izvode se 2-3 kultiviranja. Drugo kultiviranje kombinuje se sa prihranjivanjem (100-150kg/ha KAN-a). Pre početka cvetanja mora biti obavljena poslednja međuredna obrada.

Navodnjavanje je potrebno posebno u sušnim godinama. U periodu cvetanja i nalivanja zrna nastaju najveće štete usled nedostatka vode u zemljištu. Potrebe za vodom mogu nastati i odmah posle setve ukoliko je ona obavljena u jako suvo zemljište. Sprovedenjem ove mere mogu se povećati prinosi i do jedne tone po hektaru, što opravdava sredstva uložena u navodnjavanje. Orošavanje useva u fazi cvetanja i obrazovanja mahuna sa oko 5 mm vode po hektaru pozitivno utiče na povećanje prinosa.

Postavljanje oslonca za gajenje visokih, lozastih sorti obično se vrši neposredno posle nicanja biljaka. Zaštita od bolesti i štetočina u toku vegetacije se obavlja najčešće preventivno uz konsultaciju sa stručnim licem.

Berba

Niske sorte pasulja, gajene u čistom usevu ubiraju se kada su im sve mahune zrele. Biljka je ostala obično bez lista i sadržaj vlage u zrnu je do 18%. Berba se obavlja u jutarnjim časovima,

kada je osipanje najmanje. Visoke sorte pasulja, prilikom berbe, uvek na vrhovima imaju nedozrelih mahuna. Posle košenja ili cupanja takvih sorata, obavezno se u trajanju i do desetak dana ostavlja biljna masa na dosušivanje i dozrevanje. To se obavlja najčešće na promajnim mestima zaklonjenim od kiše. U ravničarskom delu naše zemlje pasulj stiže za berbu krajem jula i početkom avgusta.

Berba može biti mehanizovana i ručna. Mehanizovana berba može biti jednofazna sa kombajnom i dvofazna, podrezivanje biljne mase i sakupljanje u otkose i druga faza vršidba specijalnim vršalicama ili adaptiranim žitnim kombajnama.

Ručna berba se izvodi čupanjem biljaka sa njive ručno, i izdvajanje zrna iz mahuna najčešće "mlaćenjem".

Mogu se koristiti i različite kombinacije ručnog i mašinskog rada. Primenjuje se onaj način koji nam je pristupačan i koji je prilagođen obimu proizvodnje.

Popadić Milica, dipl.ing.ratarstva i povrtarstva

Značaj zimskog oranja i đubrenja za povrtarske kulture

Posle jesenje setve slobodno zemljište treba poorati duboko i pođubriti stajnjakom i mineralnim đubrivima. Brazda ostaje, da bi bolje izmrzla tokom zime i prikupila zimsku vlagu. Po pravilu, u jesen se ore za sve useve koji će se sejati u proleće, osim na nagibima gde ima opasnosti od erozije tokom zime. Uzorana zemlja tokom jeseni i zime nakupi dovoljno vlage za letnji period, a mrazevi istope grudve i unište mnoštvo štetočina i korova u zemljištu.

Pravilna obrada zemljišta je izuzetno značajna jer ona treba da održi i popravi njegovu strukturu, fizičko-hemijska i mikrobiološka svojstva. To je posebno važno u intenzivnoj proizvodnji, gde se smjenjuje više kultura u toku godine. Najbolje je zemljište obraditi u jesen u oktobru ili novembru mesecu. Duboko zimsko oranje treba odraditi na dubini od 35-40 cm, gde oranični sloj treba prevrnuti i izložiti uticaju vlage, vazduha i mraza. Dubokim oranjem vlaga se u toku zimskog perioda nagomilava u zemljištu i s proleća se brzo prosuši, tako da se na vreme mogu obaviti pripreme za proizvodnju ranog povrća.

Oranice i bašte koje su u toku jeseni duboko uzorane ne treba orati u proleće, jer se oranjem gubi mnogo zemljišne vlage, pošto se na površinu iznose donji vlažni slojevi, a vlaga lako isparava. Međutim, ukoliko je zemljište jako zakorovljeno i duboko jesenje oranje se sabilo ili ako je zimsko povrće rano skinuto, mora se ponovo odraditi oranje. Uzoranu površinu do 15 cm treba još istog dana podrlijati, kako bi se gubljenje vlage svelo na što manju meru.

Ukoliko se ne odradi zimsko oranje, u proleće se primenjuje plića obrada, na 10-15 cm, ali se to zemljište odmah kultivira i priprema površinski sloj od 5-10 cm za setvu. Na ovaj način se sprečava gubitak vlage na tako pripremljenom zemljištu. Površinski sloj mora biti rastresit i mrvičast zbog ujednačenog nicanja i zbog toga se zemljište drlja i mora se jednom ili više puta kultivirati, zavisno od tipa zemljišta, odnosno zakorovljenosti.

Na rastresitom i suvom zemljištu se pre sadnje primenjuje i valjanje, jer omogućuje kretanje vlage prema površini zemlje. Đubrenje zemljišta zavisi od njegove plodnosti i zahteva vrste povrća koje se uzgaja. Svež i poluzgoreo stajnjak se unosi u jesen pred osnovnu obradu, a zgoreo u proljeće, pred sadnju. Međutim, da bi se postigli visoki prinosi, a povrće bilo kvalitetno, potrebno je uraditi hemijsku analizu zemljišta pre početka proizvodnje, na osnovu koje stručnjaci daju preporuku o vrsti i količini đubriva koju treba uneti pred sadnju i tokom

vegetacije. Za primenu mineralnih đubriva posebno je važan nivo pristupačnog azota u zemljištu da bi se mogla odrediti količina azota koja će se dati osnovnim đubrenjem i količina u vidu prihranjivanja. Ovako se omogućuje pravilna i racionalna primena đubrenja i dobijanje zdravstveno ispravnog povrća. Usled preteranog đubrenja sa azotom dolazi do pojave prebujnih biljaka sa većom lisnom površinom, ali se kod njih formira manji broj plodova, usporava se njihovo sazrevanje i smanjuje kvalitet, a takvi plodovi imaju lošiji ukus i slabije se čuvaju. Zbog višegodišnje intenzivne primene đubriva dolazi do pojave zaslanjivanja ili zakiseljavanja zemljišta, što nije retka pojava i sve to je razlog za redovnu hemijsku analizu.

Ćalić Radmila, dipl.ing.zaštite bilja

JESENJE PLAVO PRSKANJE

U jesen posle završene berbe voća, počinje priprema voćnjaka za narednu vegetaciju. Priprema se sastoji od održavanja higijene i plavog prskanja. Vreme izvođenja radova je kad 2/3 lista otpadne sa stabla. Prvo treba ukloniti mumificirane plodove iz krošnje, saseći suve i izlomljene grane, sakupiti opalo lišće i sve to spaliti. Ovom merom smanjuje se populacija patogena za proleće. Stabla koja su prekrivena mahovinom, lišajevima kao i leglima gusenica, poželjno je ostrugati metalnim četkama ili posebnim strugačima za debla i ramene grane. Ovim postupkom se uništavaju sva gnezda štetočina koja su na stablu i ramenim granama našli zimsko sklonište.

Plavim jesenjim prskanjem se suzbijaju uzročnici biljnih bolesti: Rogač šljive, monilioze koštičavog voća, bakteriozne plamenjače jabučastog voća, šupljikavost lista, krstavost plodova idr. Da se infekcija ne bi ostvarila tokom jeseni i zime, vrši se plavo prskanje. Ovom merom borbe uništavaju se patogeni na mestu njihovog prezimljavanja i smanjuje infektivni potencijal za narednu vegetaciju.

Radovi se uglavnom izvode u novembru mesecu, kad vremenski uslovi dozvole. Temperatura treba da bude iznad 5 stepeni, bez vetra, da ne dođe do zanošenja i rasipanja preparata. Prilikom tretiranja biljke treba dobro nakvasiti da biljke dobiju plavičastu nijansu (plavo kupanje). Ukoliko se prilikom tretiranja naprave propusti pa neki delovi ostanu nepokriveni fungicidom, preskočeno mesto može se ponovo oprskati.

Preparati koji se koriste su iz grupe Bakarnih jedinjenja: Bordovska čorba 1,5-2%, Blauvit 1%, Bakarni oksihlorid 0.75%, Cuproxsat 0.35 %, i td. Bordovska čorba može se pripremiti u sopstvenoj režiji. Za pripremu 2% Bordovske čorbe potrebno je pripremiti, 2 kg. plavog kamena, 0.8 kg negašenog kreča ili 2.4 kg zagašenog kreča. Negašeni kreč se zagasi u 3-4 puta većoj količini vode par dana ranije (poželjno je da odstoji koji dan,) isto tako plavi kamen treba rastopiti, najbolje ga je staviti u pamučnu krpu ili čarapu, i staviti u vodu koja je uzeta iz bureta od 100 litara (desetak litara). Rastopljeni kreč procedimo kroz ređu krpu u bure (krečno mleko), potom u krečno mleko sipamo rastopljeni plavi kamen. Uvek se prvo sipa Plavi kamen u krečno mleko, ne preporučuje se mešanje obrnutim redom, jer je tad čorba slabijeg kvaliteta. Ovako pripremljena čorba treba da se potoši u toku dana, jer se stajanjem gubi fungicidno dejstvo. Ukoliko se sva čorba ne utroši potrebno je staviti u rastvor 250 gr šećera na 100 lit. vode, tada se njeno dejstvo produžava 2-3 dana.

PSSS - „POLJOSAVET” DOO - LOZNICA

015/883-760 883- 546 WWW.ZZPLO.COM

